

ועדה ולפי פשוטו נראה שהוא אך למותר אבל נ"ל שבכוונה אמר משה בן שמש"י פירש שאותו שעיר היה שעיר של ר"ח ומשה קצף עליהם על שהיו שורפם ואמר להם מדוע לא אכלתם וגו' דק משה היה חושב בדעתו אולי היה עשותם שהיה סוברים שהשעיר של ר"ח הוא צא לכפרה בשביל הקב"ה כפירש רש"י וז"ל וא"כ כמו שמנחת כהן כליל תהיה כן זה הקרבן השעיר של ר"ח הבא בשביל הקב"ה שהוא כהן כמ"ש דסנהדרין אלהים כהן הוא דכתיב ויקחו לי תרומה כי קברי למשה במאי טביל וכו' לכן קצף עליהם משה מדוע לא אכלתם את החטאת וגו' דייקא דאינו מנחת כהן רק חטאת ועשותם בתרתי זאותה נתן להם לשאת עון העדה וגו' ר"ל כפירש הקוסם ובר"י דכפרה הוא לישראל רק הקב"ה קבע זמן בר"ס לפיכך הלבנה וא"כ היה להם להזכרה ולא לשורפה ודוק :

אופן ג או נ"ל להבין כוונתו עפ"י מה שהקשה בעל נחלת בנימן וז"ל יש להקשו מאחר דהחמה ולבנה אל אורן מקדשי קדשים ולמ"ד דמראה יש בו מעילה קשיא תינתן חד מאילו המאורות או חמה או לבנה איבא למימר דהוי כהא דבגמרא דפסחים דף כ"ה לא אפשר וקא מכוון דשרי לאביי והכא נמי לא אפשר בלא אור אף דבני אדם מכוונים ליהנות מאורן מ"א לא אפשר וקא מכוון דשרי כאביי אבל מאור השני בו יפול הספק דה"ל אפשר וקא מכוון כיון דכבר יש אור אחר להשתמש בו וקא מכוון ליהנות ממנו דאכור לכ"ע וז"ל דלכך מיעשה ונתנה לממשלת הלילה למשול יחידיו כדי להיות ג"כ לא אפשר דלא כני בלא ידיה ואז אף דמכוון שרי וכו' עכ"ל ואני הקטן אמרתי דבאמת כבר הניחו חז"ל בקושיא זו במד"ר פרשת בראשית וז"ל ויאמר אלהים יה מאורות ר' יוחנן פתח עשה ירח למועדים לא נברא להאיר אלא גלגל חמה בלבד א"כ למה נבראת הלבנה אלא למועדים כדי לקדש בחשבונה ראשי חודשים ושנים עכ"ל והנה יש לדקדק מאי בעי ר"י בזה ומאי היה קשה לו אלא ודאי נ"ל ברור דקשה לו קושיות בעל נחלת בנימן דהאך עשה אלהים שני מאורות הא א"כ הוי בחדא אפשר וקא מפוין ואכור לכך בא ר"י וסותר קושיא זאת לא נברא להאיר אלא גלגל חמה בלבד דייקא משא"כ לבנה לא נבראת להאיר רק למשבון חודשים ומועדים וא"כ נקרא לא אפשר וקא מכוון דשרי דהא אף שלא נבראת להאיר מוכרח להיות הלבנה כדי למשבון בה ראשי חודשים ומועדים ולפ"ז לא צריכנא לתירוצא של בעל כ"ב ה"ל ונ"ל שזהו כוונת ירח בשירתו להורות לכל יעשו הצריות שאכור ליהנות מאורו אחר שהוא אורן של קדשי קדשים כקושיות ג"כ לכן אמר ירח עשה למועדים ר"ל לא עשה אורה להאיר על הארץ רק כדי שימשיכו בה החודשים ומועדים וא"כ הוי לא אפשר וקמכוון ושרי וזהו לפי תירוצי בהבנת המדרש על קושיות ג"כ ואמר עו' שמש ידע מבואר ר"ל שהיה שולטת בלילה מאחר שהשמש ידע

מבוא

ג א

העדה ולפי פשוטו נראה שהוא אך למותר אבל נ"ל שבכוונה אמר משה בן שמש"י פירש שאותו שעיר היה שעיר של ר"ח ומשה קצף עליהם על שהיו שורפם ואמר להם מדוע לא אכלתם וגו' דק משה היה חושב בדעתו אולי היה עשותם שהיה סוברים שהשעיר של ר"ח הוא צא לכפרה בשביל הקב"ה כפירש רש"י וז"ל וא"כ כמו שמנחת כהן כליל תהיה כן זה הקרבן השעיר של ר"ח הבא בשביל הקב"ה שהוא כהן כמ"ש דסנהדרין אלהים כהן הוא דכתיב ויקחו לי תרומה כי קברי למשה במאי טביל וכו' לכן קצף עליהם משה מדוע לא אכלתם את החטאת וגו' דייקא דאינו מנחת כהן רק חטאת ועשותם בתרתי זאותה נתן להם לשאת עון העדה וגו' ר"ל כפירש הקוסם ובר"י דכפרה הוא לישראל רק הקב"ה קבע זמן בר"ס לפיכך הלבנה וא"כ היה להם להזכרה ולא לשורפה ודוק :

וסידי דברי זכור אזכרנו גם מה שנראה לי בזה להבין כוונת הכתוב בהושע כיומן י"א ועמי תלואים למשובתי ואל על יקראו וגו' דהמקרא זה אין לו שחר ופירש וכתב לאה יחשב אבל לפי דברי זה שכתבתי יובן בטוב טעם ודעת דרד"ק פירש ועמי תלואים למשובתי שהם מסופקים אם יעשו תשובה או לא עכ"ל גם פה צריך פ' לפירושו דבמאי הם מסופקים אם יעשו תשובה או לא ונ"ל דספק שלהם היה אם מועיל תשובה או לאו ודבר זה תלוי אם בא לה' ללימוד דרים לקים ושעיר של ר"ח היה אומר הקב"ה להביאו קרבן לכפרה כבי"ל א"כ ממנו ילמדו לעשות תשובה כי ממנו ילמדו שהתשובה מועלת וכמ"ש בסוכה אנו שונא גזל בעולה ממני ילמדו וגו' גם כאן נאמר כן ממני ילמדו ויעשו תשובה אבל אם בא לה' ללימוד דשעיר של ר"ח מכפר על שאין בו ידיעה בתחילה ובסוף עדין היה להם הדבר בספק רק בגמרא מוכח דקאי על לימוד דשעיר של ר"ח מכפר על שאין בו ידיעה בתחילה ובסוף דאם בא ללימוד של ריש לקיש על ה' מיבעי ליה ובה יובן הספוק ועמי תלואים למשובתי ר"ל דהם מסופקים אם יעשו תשובה הואיל שאינם יודעים אם מועלת תשובה או לאו וא"ת הא משעיר של ר"ח יכולין ללמוד דתשובה מועלת לזה קאמר ואל על יקראו ר"ל דקשה להם דה"ל על ה' בקושיות הנמרא ודוק . ואפשר שזה כוונת הכתוב קרא עלי לשבר בחורי מועד וקאמר אביי דר"ס נמי איקרי מועד וכו'